

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2022, 22(2), 724 – 744. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2022...-968962>

Özel Gereksinimli Öğrencilere Sunulan Kaynaştırma/Bütünleştirme Uygulamalarının Basındaki Yeri*

How Media Reflects the Integration/Inclusion Practices for Students with Special Needs

Çiğdem Uysal¹ , Hüseyin Koç² , Hasan Gürgür³

Geliş Tarihi (Received): 13.03.2021

Kabul Tarihi (Accepted): 22.04.2022

Yayın Tarihi (Published): 30.06.2022

Öz: Son yirmi yılda özel gereksinimli öğrencilerin eğitim ortamları arasında yer alan genel eğitim okullarının, yani kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının ön plana çıktığı ifade edilebilir. Bunun başlıca sebepleri olarak, temel insan hakları, uluslararası kuruluşların özel gereksinimli öğrencilere ve bireysel farklılıklara ilişkin gerçekleştirdikleri çalışmalar, yasal düzenlemeler, kamuoyu baskısı, bu kamuoyu baskısının oluşmasında önemli bir rol oynayan yazılı ve görsel basının etkisinden söz edilebilir. Bu çalışmanın amacı, özel gereksinimli öğrencilere yönelik yaygınlaşan kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının, yaygınlaşmasında rol oynadığı ifade edilen basında nasıl yer aldığını ve bunun yansımalarını derinlemesine incelemektir. Araştırma belge inceleme veri toplama tekniğine dayalı vaka çalışması ile desenlenmiştir. Belge incelemeye dayalı gerçekleştirilen bu çalışmada süreç dört aşamada sonuçlandırılmıştır. Bu aşamalar sırasıyla haberlerin taranması, dâhil etme / dışlama kriterlerine göre içerik belirlenmesi, haber içeriklerinin gözden geçirilmesi, analiz ve temaların oluşturulması şeklinde olmuştur. Araştırma sonunda veriler, çeşitli değişkenlere göre dağılımlar ve elde edilen temalar şeklinde yapılandırılmıştır. Bunlar haberlerin ay/yıl, tür ve illere göre dağılımları ve haber içerikleri ile ilgili ortaya çıkan temalar şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma/bütünleştirme, özel gereksinimli öğrenci, haber, basın ve yayın organları.

&

Abstract: In the last two decades, the integration/inclusion practices for students with special needs have been emphasized in general education settings. There are several reasons for this emphasis such as the basic human rights advocates, studies related to the rights and individual differences of students with special needs, and the legal regulations. Public pressure and the impact of the print and visual media are also playing an important role in the formation of integration/inclusion practices. This study aims to examine how integration/inclusion practices for students with special needs take part in the media regarding the spread of these practices in schools. In this case study, document analysis was used as the data collection technique. The document analysis process was conducted in 4 stages. These stages were respectively; searching the press related to the integration/inclusion practices, determining the content based on the integration/inclusion criteria, conducting content analysis, and creating the themes. The findings were based on the various variables such as month/year, type (e.g., national and/or international news), provinces, and the emerging themes related to news content.

Keywords: Integration/Inclusive education, children with special needs, news, media outlets.

Atıf/Cite as: Uysal, Ç., vd., (2022). Özel gereksinimli öğrencilere sunulan kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının basındaki yeri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 724-744. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2022...-968962>

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2015 – Bolu

* Bu çalışmanın bir kısmı 2018 yılında gerçekleştirilen 28. Ulusal Özel Eğitim Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Öğrt. Üyesi, Çiğdem Uysal, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, cigdemkol@kmu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7884-8728>

² Dr. Öğrt. Üyesi, Hüseyin Koç, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, huseyinkoc@kmu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9244-5730>

³ Prof. Dr. Hasan Gürgür, Anadolu Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, hasangurgur@anadolu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4016-4048>

1. GİRİŞ

Özel gereksinimli öğrencilere yönelik eğitim ortamı seçenekleri temel olarak; ayrı özel eğitim okulları, genel eğitim okullarındaki özel eğitim sınıfları ve genel eğitim okulları şeklinde sıralanabilir (Gürgür, 2019; Mastropieri & Scruggs, 2004; Salend, 2016). Son yıllarda özel gereksinimli öğrencilerin tipik gelişim gösteren akranlarıyla birlikte genel eğitim okullarında eğitim almaları anlamına gelen kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının eğitim ortamları arasında ön plana çıktığı söylenebilir. Bunun sebebi, eşit eğitim ve insan hakları bağlamında en az sınırlayıcı ortam ilkesi doğrultusunda özel gereksinimli öğrencilerin fiziksel olarak ayrıştırılmış ortamlarda eğitim almalarının; ayrımcı, dışlayıcı ve adaletsiz bir durum olduğu düşüncesinin yaygınlaşması şeklinde açıklanmaktadır (Heward, 2009; Scalf, 2014; Shafi, 2018).

Alanyazında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının çok yönlü yararlarından söz edilmektedir. Bunlar sırasıyla; özel gereksinimli öğrencilere, tipik gelişim gösteren öğrencilere, ailelere, öğretmenlere olan yararlar şeklinde sıralanmaktadır (Hornby, 2015; Kochhar, West & Taymans, 2000). Gerçekleştirilen araştırmalarda kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına devam eden özel gereksinimli öğrencilerin sosyal uyum becerilerinin arttığı, akranlarıyla ve çevreyle olan iletişim becerilerinin güçlendiği, akademik becerilerinin geliştiği ifade edilmektedir (Ainscow, 2005; Salend & Garrick, 1999; Xu & Filler, 2008). Tipik gelişim gösteren öğrencilerin ise akademik ve sosyal gelişimlerinin artması, bireysel farklılıklara saygı duymaları gibi katkılardan söz edilmektedir (De Boer, Pijl & Minneart, 2010; De Boer, Pijl & Minneart, 2011; Srivastava, De Boer & Pijl, 2015). Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının yürütüldüğü sınıflarda görev yapan öğretmenler bağlamında ise bu ortamların öğretmenlere farklı yöntem ve strateji kullanımı için fırsatlar sunduğu ve bireysel farklılıklara karşı duyarlılığı geliştirdiği ifade edilmektedir (Andrews, 2002; Hornby, 2015; Kochhar vd., 2000; Salend & Garrick, 1999; Xu & Filler, 2008). Son olarak aileler bağlamında bakıldığında ise; özel gereksinimli öğrenci ailelerinin çocuklarından beklentilerini doğru şekilde belirleyebildikleri, çocuklarının sosyal hayata katılımları için daha fazla teşvik edici oldukları, çocuklarını destekleme boyutunda motivasyonlarının arttığı ifade edilmektedir (Beceridge, 2013; Hurley & Horn, 2010; Miles & Singal, 2010; Mutepfa, Mpofo & Chataika, 2007).

Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının bu denli yaygınlaşmasının sebeplerinden birisinin, uygulamanın yararları boyutundaki araştırma sonuçları olduğu söylenebilir. Bir diğer hızlı yaygınlaşma sebebi olarak da tüm çocuklara eşit eğitim hakkının sağlanmasına yönelik uluslararası kuruluşların (örneğin, Birleşmiş Milletler, UNICEF, Avrupa Birliği vb.) yanı sıra, ailelerin rol aldığı sivil toplum örgütlerinin yoğun baskılarından da söz etmek mümkündür (Babaoğlu, 2018; Demirtaş, 2019; Eleweke & Rodda, 2002; Seyhan & Akduman, 2015). Söz konusu bu baskı gruplarının oluşmasında ve düşüncelerini yaymada ise görsel ve yazılı basın yayın organları, diğer bir deyişle kitle iletişim araçlarının rolü her zaman dikkate alınmalıdır (Broderick, Mehta-Parekh & Reid, 2005; Ferguson, 2008; Sönmez, Karatekin & Meray, 2013).

Basın yayın organlarının, toplumdaki bireyleri, geniş kitleleri olumlu veya olumsuz yönde etkileme ve yönlendirme gücünün göz ardı edilemeyeceği vurgulanmaktadır (Haller, 2000). Basın ve yayın organlarının temel olarak toplumda yaşayan bireyleri bilmedikleri veya somut olarak görmedikleri konular hakkında bilgilendirme ve haberdar etme gibi bir işlevinin olduğu belirtilmektedir (Levent, 2013). Işık (2001) basın ve yayın organlarının; haber ve bilgi verme, denetim ve eleştiri, eğitim ve eğlendirme, kamuoyu oluşturma ve açıklama fonksiyonları olduğuna işaret etmektedir. Toplumların, bireylerin dünyayı kişisel deneyimler ve kitle iletişim araçları aracılığı ile anladıkları, böylece kitle aracılı kültürlerin oluştuğu açıklanmaktadır (Haller, 2000; Haller vd., 2012). Bu fonksiyonlar bir arada düşünüldüğünde yaygın ve kolay ulaşılabilir kaynaklar olarak adlandırılacak basın ve yayın organlarının; özel

gereksinimli bireyleri eşit eğitim, sağlık, ulaşılabilirlik, rehabilitasyon, istihdam, sosyal ve kültürel yaşam gibi pek çok konuda olumlu yönde etkileyebileceği belirtilmektedir. Özel gereksinimli bireyleri odağa alan ve çeşitli konu alanlarına yönelik olan basın ve yayın organlarının etkilerinin, bilimsel araştırmalara konu olduğu ve bu araştırmalarda çeşitli sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür (Briant, Watson & Philo, 2011; Bulut & Karaman, 2018; Çelik & İpçi, 2020; Ellis, 2009; Phillips, 2012; Soroka, 2002). “Engelliliği” gazete haberlerinin nasıl yansıttığı içerik analizi ile ortaya konmuştur (Briant vd., 2011; Haller vd., 2006). Bazı yıllardaki engelliliğin temsilleri ve evrimi (Burns & Haller, 2015; Devotta vd., 2013; Philips, 2013), özel gereksinimli sporcuların medyadaki temsilleri (Ellis, 2009; Kolotouchkina vd., 2021), engellilik kapsamının değişen doğası (Haller vd., 2012), özel gereksinimli bireylere yönelik cinsel, fiziksel ve duygusal istismar haberleri (Bulut & Karaman, 2018; Çelik & İpçi, 2020) bunlara örnek olarak verilebilir.

Sonuç olarak özel gereksinimli bireylerin eğitimlerine, kişisel ve toplumsal yaşamlarına yönelik haberlerin basın ve yayın organlarında yer almasının yanı sıra bu haberlerin bilimsel yöntemler ışığında incelendiği araştırmalar da mevcuttur. Ancak özel gereksinimli bireylerin topluma tam katılımlarını sağlamada etkili olan kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yönelik basın yayın organlarının etkilerine yönelik ulusal boyutta herhangi bir araştırmaya rastlanmamışken uluslararası alanyazında sadece bir araştırmaya rastlanmıştır. Dorris ve Haller (2001) gerçekleştirdikleri çalışmada otizm spektrum bozukluğuna sahip bir öğrenci olan Mark Hartmann’ın ailesinin 1995 yılında başlayan 4 yıllık yasal savaşının basına olan yansımalarını ele almayı amaçlamışlardır. Bu araştırmada ailenin 11 yaşındaki otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarının kaynaştırma/bütünleştirme ortamında eğitim alması için verdiği mücadele yansıtılmıştır. Araştırmanın sonuçları Hartmann ailesinin mahkemede kaybetmesine rağmen basında daha ikna edici bir yer edindiğini böylece destekçilerinin arttığını ve ulusal katılım hareketinin ilerlemiş olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda basın ve yayın organlarının kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının yaygınlaşması ve niteliği boyutlarında toplumu ve devlet kurumlarını etkileyebileceği vurgulanabilir (Burns & Haller, 2015; Doğrucan & Yıldırım, 2011; Dorries & Haller, 2001).

Basın ve yayın organlarının insanların kendi kişisel deneyimlerinin dışında tanıdığı “gerçekliği” sağladığı varsayıldığında, haber içeriklerinin incelenmesinin de insanların gerçekliğinin ne olduğunu belirlemeye yardımcı olacağı belirtilmektedir (Shoemaker & Reese, 2014). Ayrıca basının toplumdaki bireyler üzerinde etki yaratma, onların algılamalarını yönlendirebilme ve değiştirebilme özelliğinin yadsınamaz olduğu söylenebilir. Basının toplum üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda; Türkiye’deki kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin haberlerin yerel ve ulusal boyutta ortaya konmasının, bu haberlerin farklı kaynakları içermesinin ve mevcut durumun belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin, basında yer alan haber kaynaklarına dayalı gerçek durumların betimlenmesi, olumlu yönde kitlesel desteğin oluşturulması, çeşitliliğin sunulması, bunlarla birlikte niteliği geliştirmeye yönelik önerilerin sunulması gibi konular bu araştırmanın önemli gerekçeleri şeklinde sıralanabilir.

1.1. Araştırmanın amacı

Araştırmanın amacı, basında yer alan, özel gereksinimli öğrencilere yönelik kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin haber içeriklerini incelemektedir. Amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Basında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yönelik haberlerin nasıl bir dağılımı vardır?
- 2- Basında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları konulu haber içeriklerinde kimlere odaklanılmıştır?
- 3- Basında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarından bahsedilen haber içeriklerinde odaklanılan bireylerin görüşleri nelerdir?
- 4- Basında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarından bahsedilen haber içeriklerinde ne tür bilgilere yer verilmiştir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Özel gereksinimli öğrencilere yönelik kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin haber içeriklerinin incelenmesinin amaçlandığı bu araştırma belge inceleme veri toplama tekniğine dayalı vaka çalışması ile desenlenmiştir. Bogdan ve Biklen (2007) vaka çalışmasının türlerinden biri olarak belge incelemeyi bahsetmişlerdir. Bu bakış açısında, içerik analizi ile belirlenen kategorilerden yararlanılarak insanların nasıl anlam çıkardıklarıyla ilgili durumun araştırmacılar tarafından ortaya konulmasının söz konusu olduğu belirtilmektedir (Bailey, 2008; Neuendorf & Kumar, 2015).

2.2. Veri toplama araçları ve süreci

Belge incelemeye dayalı gerçekleştirilen bu çalışmada süreç dört aşamada sonuçlandırılmıştır. Aşamalar; haberleri tarama süreci, dâhil etme/dışlama kriterlerine göre içerik belirleme, haber içeriklerinin gözden geçirilmesi, analiz ve temaların oluşturulması şeklindedir.

2.2.1. Tarama süreci

Bu araştırma ulusal ve yerel çevrimiçi gazete haberlerinin taranmasıyla gerçekleştirilmiştir. Buna göre öncelikle internette yer alan haberlerde “kaynaştırma”, “bütünleştirme” ve “kapsayıcı eğitim” ifadelerinin yer aldığı üç anahtar sözcükle tarama yapılmıştır. Ancak “bütünleştirme” ve “kapsayıcı eğitim” kavramlarının genel eğitim ortamlarında özel gereksinimli olan ve olmayan öğrencilerin birlikte eğitim aldıkları uygulamaları içermediği, içerenlerin de “kaynaştırma” anahtar sözcüğü içerisinde haber başlıklarında tekrarlı bir şekilde yer aldığı görülmüştür. Bu sebeple çalışmaya “kaynaştırma” anahtar kelimesi geçen haberler dâhil edilmiştir. Taramalar; medya ve reklam ajanslarına, yayıncılara ve işletmelere pazarlama verileri ve analizleri sağlayan bir Amerikan medya ölçüm ve analiz şirketi olan “comScore”un Temmuz-Ağustos 2017 raporu ve Similar web sitesinin Türkiye’de en çok ziyaret edilen sitelere ilişkin raporları göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmiştir. Raporlara göre bu siteler; Hürriyet (H), Milliyet (M) ve Sabah (S) şeklinde belirlenmiştir. Bu sitelerde gerçekleştirilen ön taramalarda kaynaştırma uygulamalarına yönelik haber yoğunluğunun 2016 yılında başladığı belirlenmiş ve 2020 Eylül ayına kadar olan süreçteki haberler taranmıştır. Buna göre Hürriyet Gazetesi’nde 05.01.2016-13.07.2020 tarihleri arasında 286, Milliyet Gazetesi’nde 05.01.2016-23.07.2020 tarihleri arasında 294, Sabah Gazetesi’nde ise 11.01.2016-31.08.2020 tarihleri arasında 98 haber olmak üzere toplam 678 habere ulaşılmıştır.

2.2.2. Dâhil etme/dışlama kriterleri

Bu çalışmada araştırmacılar tarafından dâhil etme kriterleri olarak haberlerin aşağıdaki özelliklere göre seçilmesine karar verilmiştir:

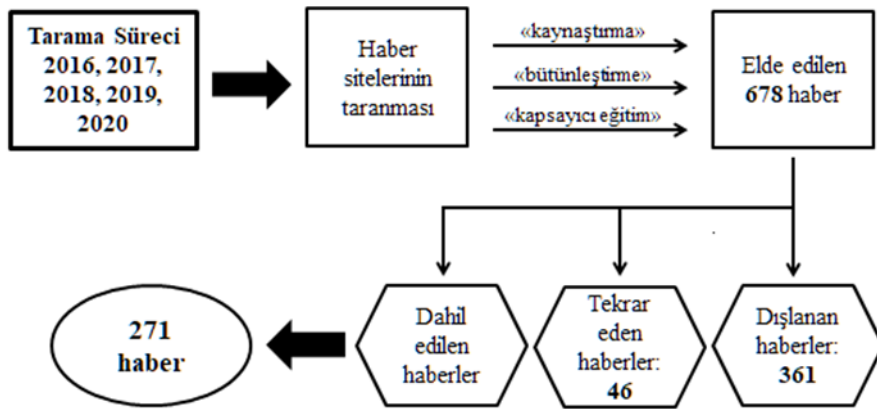
- 2016-2020 yılları arasında yayımlanmış olması.
- İçerikte kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarıyla eğitim alan özel gereksinimli öğrencilerin olması.
- Özel gereksinimli öğrencilere yönelik uygulamaların yer alması.
- Haberlerin yerel ve ulusal boyutta olması.
- Haber kaynaklarının kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarıyla ilgili görüş ve düşüncelerini belirtmesi.
- Haber içeriklerinin Türkiye’deki kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları ile ilgili olması.

Haberlere yönelik dışlama kriterlerinin ise aşağıdaki özelliklere göre olmasına araştırmacılar tarafından karar verilmiştir:

- Haberin araştırmanın amacı olan kaynaştırma/bütünleştirme terimlerini karşılamaması (Örneğin “Artvinliler iftar yemeğinde kaynaştı.”)
- Haberde özel gereksinimli bireyler olmasına rağmen kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının yer almaması.
- Haber başlığının olmasına rağmen içeriğine ulaşamaması.

2.2.3. Haberlerin gözden geçirilmesi

Çalışma sürecinin bir sonraki aşamasında ulaşılan 678 haber içeriği, belirlenen dâhil etme ve dışlama kriterleri doğrultusunda araştırmacılar tarafından ayrı ayrı gözden geçirilmiştir. Daha sonra araştırmacılar bir araya gelerek uzlaşmış ve üçüncü yazar da son uzlaşmayı gerçekleştirmiştir. Bu doğrultuda haberlerden 361'i, daha önce belirlenen kriterler doğrultusunda dışlanmıştır. 46 çalışma da gazetelerdeki haber başlıklarında tekrarlı bir şekilde yer aldığından dolayı tek bir haber olarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda Milliyet, Hürriyet ve Sabah gazetelerinden sırasıyla 111, 109 ve 51 haber olmak üzere toplam 271 haber elde edilmiştir. Daha somut olarak görülmesi adına tarama, dâhil etme/dışlama ve haberlerin gözden geçirilmesi sürecinde gerçekleşen akış şeması Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Haberleri tarama, dâhil etme/dışlama ve gözden geçirme süreci akış şeması

2.3. Verilerin analizi

Haberlerin gözden geçirilmesi aşamasından sonra elde edilen toplam 271 haberin analizi gerçekleştirilmiştir. Temaların oluşturulması sürecinde yazarlar tarafından gazete içeriklerinden örüntüler oluşturularak temalar elde edilmiştir. Daha sonra ilk iki yazar bir araya gelerek temalar üzerinde uzlaşmaya varmış ve üçüncü yazar tarafından da son uzlaşma gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda haber içeriklerine ilişkin bilgilerin elde edilebilmesi için içerik analizi gerçekleştirilmiş, odaklanılan haberler tema ve alt temalara ayrılarak gruplandırılmıştır. Ek olarak bulguları desteklemek amacıyla haberlerin çeşitli değişkenlere göre dağılımları hesaplanarak sonuçların görselleştirilmesi amaçlanmıştır. Temaların içeriklerinden örneklere yer verilirken gazete isimlerinin baş harfleri, Excel ve Word dosyalarındaki haber sırası ve haberin yapıldığı tarih şeklinde bir sıralamayla atıf yapılmıştır. Örneğin; Milliyet gazetesinden “Ateş’in Müzik Aşkı Engelleri Yıktı” başlıklı bir haber için “M-69, 13.03.2017” şeklinde bir atıf yapılarak içerik paylaşılmıştır.

2.4. Geçerlik ve güvenilirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik kavramları güvenilebilirlik, sağlamlık, inandırıcılık gibi kavramlarla vurgulanabilmektedir (Creswell, 2015). Bu araştırmanın güvenilebilirliği için haber bilgileri, içerikleri, haberin linki Microsoft Word ve Excel dosyalarında bilgisayar ortamında depolanmıştır. Ayrıca depolanan tüm haberler dâhil etme/dışlama kriterlerine ve haberlerin tekrarlı olması durumlarına göre yazarlar tarafından önce ayrı ayrı incelenmiş, daha sonra yazarların bir araya gelmesiyle ortak bir karara

varılarak uzlaşma sağlanmıştır. İçerik analizi sürecinde de yazarlar ayrı ayrı haber içeriklerinden elde ettikleri temalar için bir araya gelerek uzlaşmışlardır.

3. BULGULAR

Makalenin bu kısmında çalışmanın amacı doğrultusunda araştırma sürecinde elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya konan bulgulara yer verilmiştir. Bulgular araştırma sorularına dayalı olarak çeşitli değişkenlere göre gerçekleşen dağılımlar ve elde edilen temalar şeklinde yapılandırılmıştır. Bunlar haberlerin ay/yıl, tür ve illere göre dağılımları ve haber içerikleri ile ilgili ortaya çıkan temalar şeklindedir.

3.1. Ay/yıl, haber türü ve illere göre sayısal bulgular

Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yönelik haberler; ay/yıl, haber türü ve il gibi çeşitli değişkenlere göre analiz edilmiştir. Buna göre tüm gazeteler birlikte ele alındığında dâhil edilen 271 haber içerisinde 2020 yılında 16, 2019 yılında 39, 2018 yılında 67, 2017 yılında 83, 2016 yılında 66 haber yayımlanmıştır. Yıllara göre haberlerin dağılımı bu şekilde olurken aylar bazında incelendiğinde 2016-2020 yıllarına ait haberlerin aylara göre dağılımı ortaya çıkmıştır. 05.01.2016 ile 31.08.2020 tarihleri arasındaki haberlerin aylara göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Okadlanılan Gazetelerdeki Kaynaştırma/Bütünleştirmeye İlişkin Haberlerin Aylara Göre Dağılımı

Aylar	Haber Sayısı	Yüzdesi
Ocak	23	%8.5
Şubat	16	%5.9
Mart	26	%9.6
Nisan	33	%12.2
Mayıs	32	%11.8
Haziran	13	%4.8
Temmuz	11	%4.1
Ağustos	13	%4.8
Eylül	16	%5.9
Ekim	19	%7
Kasım	34	%12.5
Aralık	35	%12.9
Toplam	271	%100

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya dâhil edilen 2016 ile 2020 yılları arasındaki tüm gazetelerde kaynaştırma/bütünleştirmeye ilişkin toplam iki yüz yetmiş bir haberin aylara göre dağılımı verilmiştir. Taramalar 2020 yılının ağustos ayının sonuna kadar yapıldığından 2020 yılının ilk sekiz ayı tabloya yansıtılmıştır. Bunlara göre belirtilen yıllarda en çok haberin 35 (%12.9) adet ile aralık ayında yapıldığı bulunmuştur. Aralık ayını yakın bir oranla sırasıyla kasım, nisan ve mayıs aylarının takip ettiği belirlenmiştir. Haziran, temmuz ve ağustos aylarının ise en az haberin yapıldığı aylar olduğu görülmüştür.

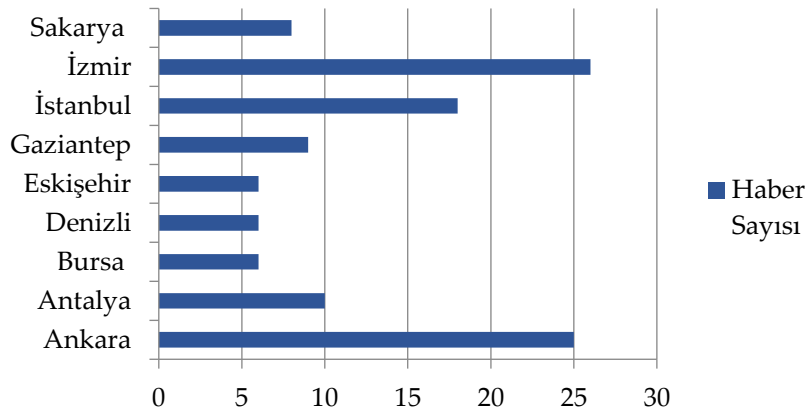
Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları ile ilgili haberlerin analizi sonucunda 2016-2020 yıllarındaki haberlerin yapıldığı illere bakıldığında iki boyutta bulgular elde edilmiştir. Bunlar; haberlerin çeşitli illere özgü olarak yer aldığı yerel haberler ve il bazında verilmeyen köşe yazısı, güncel olay, eğitim, sağlık gibi genel konuları içeren ulusal haberler olarak ayrılmıştır. Yerel haberler ve ulusal haberler, haber türleri başlığı altında ele alınmıştır. Ayrıca yerel haberlerin de kendi içinde, haberlerin yapıldığı illere göre dağılımları ortaya konmuştur. Bu doğrultudaki analiz sonuçlarına ilişkin bulgular, yerel ve ulusal haberlerin dağılımları (Tablo 2) ve yerel haberlerdeki illere göre dağılımlar (Şekil 2) şeklinde verilmiştir.

Tablo 2.*Kaynaştırma/Bütünleştirme Haberlerinin Türlerine Göre Dağılımlar*

Haber Türü	Haber Sayısı	Yüzdesi
Ulusal haberler	81	%29.9
Yerel haberler	190	%70.1
Toplam	271	%100

Tablo 2 incelendiğinde tüm yıllardaki haber türleri yerel ve ulusal haberler olarak toplanmıştır. 271 haberin 81'inin (%29.9) ulusal, 190'ının (%70.1) yerel haber olduğu görülmektedir. Tabloda görülebileceği gibi haber türlerinin büyük çoğunluğu yerel basında yer alan haberlerdir (Örneğin, Eskişehir haberleri).

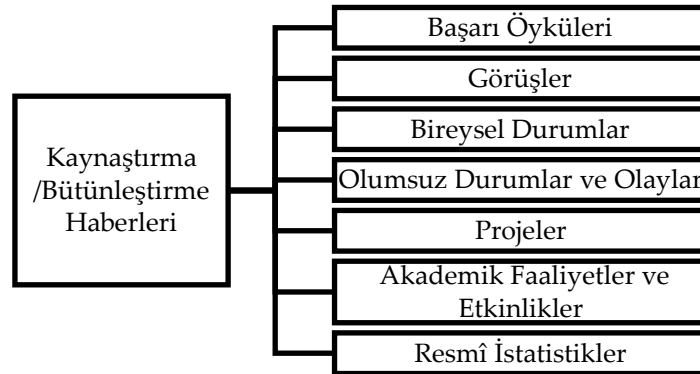
Yerel haberlerin illere göre dağılımında ise ele alınan yıllarda ve çevrimiçi gazetelerde toplam 47 ilde 190 haberin olduğu belirlenmiştir. 47 ilin çoğunda beşin altında haberin yer alması nedeniyle bulgularda beşin üstünde haber sayısı olan dokuz ilin dağılımına yer verilmiştir (Bk. Şekil 2).

Şekil 2. Yerel haberlerin illere göre dağılımı

Şekil 2 detaylandırıldığında beşin üstünde haber sayısı olan dokuz ilin en çoktan en aza doğru İzmir (26), Ankara (25), İstanbul (18), Antalya (10), Gaziantep (9), Sakarya (8), Bursa, Denizli ve Eskişehir (6) şeklinde sıralandığı bulunmuştur. Grafikte gösterilen dokuz ildeki 114 haberin yaklaşık %23'ünün İzmir'de yapıldığı ortaya çıkmıştır.

3.2. Haber içeriklerinin toplandığı temalar

Araştırma sürecinin sonunda gerçekleştirilen içerik analizi sonucunda kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına odaklanan ve araştırmaya dâhil edilen 271 haberin analizi sonucunda yedi ana tema ortaya çıkmıştır. Ayrıca iki ana temada alt temalar oluşmuştur. Analiz sonucunda elde edilen temalara ilişkin bilgiler Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Kaynaştırma/bütünleştirme haber içeriklerinin temalar

Şekil 3'te yer alan temalara ilişkin haber sayılarına bakıldığında; başarı öykülerine ilişkin 31 adet, uzman, aile, sivil toplum kuruluşları vb. kaynaklardan bildirilen görüşlerden 50 adet, bireysel durumlara ilişkin yedi adet, olumsuz bir olay ve durumun belirtildiği 28 adet, kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yönelik planlanan, yürütülen veya bitirilen projelere ilişkin 66 adet, projelerden bağımsız olarak yürütülen akademik faaliyet ve etkinliklere ilişkin 57 adet ve resmî istatistiklere yönelik 32 adet haberin bu temaların altında yer aldığı görülmüştür. Her bir tema başlıklar halinde açıklanarak örneklendirilmiştir.

3.2.1. Kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında eğitim alan/alınmış kişilerin başarı öyküleri

Bu tema, farklı yetersizlik gruplarındaki özel gereksinimli öğrencilerin elde ettikleri başarıları içeren 31 adet haberin bulunduğu temadır. Basında başarı öykülerinin yansıdığı haberlerdeki yetersizlik grupları dokuz otizm, yedi Down sendromu, altı görme yetersizliği, iki fiziksel yetersizlik, iki serebral palsi ve birer tane de Asperger sendromu, zihin ve çoklu yetersizlik şeklinde ortaya çıkmıştır. İşitme yetersizliği ile dil ve konuşma güçlüğü olan bireylerin başarı öyküsünü içeren bir habere rastlanmamıştır.

Haberlerde başarı öykülerinin; akademik başarı konusu ile sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlerde olduğu görülmüştür. Ancak görme yetersizliği olan kişilerin başarı öykülerinin hepsinde ortak olarak kaynaştırma/bütünleştirme eğitimi aldıkları okullardaki başarılarına ve üniversite okuyarak elde ettikleri akademik başarılarına vurgu yapılmıştır. Bunlardan birine örnek olarak "Mehmet Hakan, Huzeyfe ve Oğuz... Üçü de görme engelli olan gençler kaynaştırma eğitimi veren liselerini birincilikle bitirdi." (H-32, 01.07.2017) haberi verilebilir. Ancak diğer yetersizlik gruplarında akademik başarıların yanı sıra sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlerdeki başarılar ön plana çıkmıştır. Başarı öyküsü olarak Tuna'nın hikâyesi basına şu şekilde yansımıştır (S-14, 06.07.2017):

"Türkiye'de okçuluk şampiyonalarına katılan ilk down sendromlu sporcu olan T. A., hayata okçuluk sporu ile tutundu... .. İlköğretim Okulu'nda ilkokulu, ... İlköğretim Okulu'nda da ortaokulu okuyan T.'nin en büyük hayali ise ... Spor Lisesi'nde okumak... T.'nin hocası, 'T. öyle bir ilerleme gösterdi ki artık kendi başına antrenman yapıyor. Atışları oldukça gelişti. Yarın olimpiyat madalyalı bir çocuk olacak. Bu alanda ilk down sendromlu altın madalyalı sporcu olabilir. T.'yi 2020 Olimpiyatları'na hazırlayacağız' diye konuştu."

Yukarıda yer alan habere ek olarak otizmlili bir öğrencinin başarı öyküsü ise şu şekilde ifade bulmuştur (S-40, 19.04.2019):

"Antalya'da 'mutlak kulak' olarak adlandırılan ve Güzel Sanatlar Lisesi'nde eğitim gören otizmlili öğrenci, valiyi ziyaret edip mini bir resital verdi. Keman, piyano, viyola, bağlama, gitar çalabilen kaynaştırma öğrencisi, ünlü bir piyanist olmayı hedefliyor."

3.2.2. Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yönelik görüşler

Gerçekleştirilen analiz sonucunda ortaya çıkan bu temada 50 haberin örüntü oluşturduğu görülmüştür. Haberler ise farklı haber kaynaklarının olumlu ve olumsuz görüşleri olmak üzere alt temalara ayrılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen haber kaynakları ise; kamu organları (bakanlar, milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarının müdürleri, yardımcılar vb.), uzmanlar (öğretim üyeleri, öğretmenler, terapistler vb.), özel gereksinimli bireyler ile aileleri ve tipik gelişim gösteren bireylerdir. Bunlar arasında görüşü gazeteye en çok konu olan kaynağın 20 haberle uzmanlar olduğu görülmüş ve bunu 12 haberle kamu organları takip etmiştir.

Özel gereksinimli ve tipik gelişim gösteren bireylerin görüşlerini içeren birer haber olduğu ve bunların da olumlu yönde olduğu görülmüştür. Buna paralel bir şekilde kamu organlarının görüşleriyle ilgili haberlerin hepsi (12) olumlu yönde olmuş, kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin hiçbir olumsuz görüş haberlerde yer almamıştır. Örneğin bir bakan; "Erken tanı ile birlikte çocuklarımızın hayatına

katkı sunan eğitim vereceğiz. Çocuklarımızı toplumdan dışlamadan özel eğitim ve kaynaştırma programları ile birlikte destekliyoruz.” şeklinde görüşünü belirtmiştir (M-24, 02.04.2018). Olumlu görüşe bir diğer örnek olarak kamu organlarındaki bir haber içeriği verilebilir (H-55, 06.12.2017):

“Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz: ‘...Bu yıl üniversite sınavında birinci olan bir evladımız vardı Konya’da çıktı, görme engelliydi. Eğer bu kardeşimizi görme engelliler okuluna gönderseydik belki üniversite sınavlarında birinci olmasını beklemek mümkün olmayabilirdi ama kaynaştırma eğitiminde gerçekten Türkiye iyi durumda...”

Gerçekleştirilen analiz sonucunda haberlerde uzmanlar, STK’lar ve ailelerin kaynaştırma/bütünleştirmeye ilişkin olumlu görüşlerinin yanı sıra olumsuz görüşlerinin de basına yansımış olduğu bulunmuştur. Uzmanların kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin olumlu görüş sayısının (16) yarısından az bir oranla olumsuz görüşe (5) sahip oldukları; STK’lar ve ailelerin ise olumsuz görüşlerinin (4-6) olumlu görüşlerden (3-3) daha fazla olduğu görülmüştür.

Haber içeriklerinde aile ve uzmanların kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin olumsuz görüşlerinde; işitme yetersizliği, otizm, zihin yetersizliği, Down sendromu, üstün yetenek gibi farklı gruplara yer verilirken aynı zamanda herhangi bir grup belirtilmeden genel olarak da konuya değinilmiştir. Sayısal olarak bakıldığında bu iki haber kaynağının birlikte on bir olumsuz görüşünün olduğu, bunlardan ikisinin herhangi bir grup belirtilmeden genel olarak ifade edildiği, kalan sekizinin ise bir yetersizlik grubuna yönelik olduğu görülmüştür. Ancak burada kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin olumsuz görüşlerden otizm, zihin yetersizliği, Down sendromu, üstün yetenek grubunda bir haber varken işitme yetersizliğine yönelik beş haber olduğu ortaya çıkmıştır. Bu beş olumsuz haberin ikisi uzmanlar (öğretim üyesi ve işaret dili tercümanı), üçü aileler tarafından bildirilmiştir. Detaylandırıldığında analize dâhil edilen beş haberde de işitme kayıplı öğrenciler için kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının faydalı olmayacağı belirtilmiştir. Hatta bir haberde işitme engelliler okullarının kapatılmaması için “change.org” sitesinde on iki bin kişinin destek verdiği imza kampanyasının “*Kaynaştırma eğitimi işitme engelliler için hiçbir fayda sağlamadığı gibi körelmesine sebep oluyor.*” denilerek başlatıldığından bahsedilmiştir (H-68, 03.08.2017). Ek olarak ailelerin görüşlerini içeren haberde ailelerin, işitme kayıplı çocuklarının kaynaştırma/bütünleştirme ortamı yerine özel eğitim sınıfına yerleştirilmelerini talep ettikleri de görülmüştür. “...Otizmliler çocukların devlet okullarında dışlandığını iddia eden ..., şöyle konuştu: ‘Okullarda çocuklar ayrımcılığa maruz kalıyorlar. Otizmliler çocuklar bir kere kaynaştırma öğrencisi olarak okula gidebilme konusunda sıkıntı yaşıyorlar...’” haber içeriği ise, STK olumsuz görüş alt temasına örnek olarak gösterilebilir (H-65, 25.09.2017).

3.2.3. Kaynaştırma/bütünleştirme ile ilgili bireysel durumlar

Analiz sonucunda kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarındaki çocukları için fedakârlık gösteren aileleri ve onların çabalarını, öğrencileri için uğraş gösteren öğretmenleri ve bu çocukların hayallerini gerçekleştirmek için yapılanları içeren haber içeriklerine ulaşılmıştır. Bu kişilerin duygu paylaşımlarının ön plana çıktığı bu temada yedi haber yer almıştır. Örneğin; “*Sakarya’nın ...ilçesinde engelli çocuklarını okula götürüp dersleri bitinceye kadar başında bekleyen ve teneffüslerde dahi başına bir şey gelmemesi için evlatlarını yalnız bırakmayan anneler, büyük fedakârlık örneği gösteriyor.*” (M-44, 22.09.2017) şeklinde annelerin fedakârlığını içeren haber bu temada ele alınmıştır.

Annelere ek olarak öğretmenlerin çabaları, fedakârlıkları da “*Kaynaştırma öğrencisinin öz bakım becerileri konusunda sorunlarının olduğunu fark eden öğretmen, öğrencisine kendi çocuğu gibi bakarak adeta annelik yapıyor.*” (S-11, 23.11.2019) şeklinde bir içerikle haberlere yansımıştır. Bu çocukların hayallerini gerçekleştirmek için yapılanlara örnek olarak ise Erzincan’daki haber şu şekilde ifade edilmiştir (M-15, 04.04.2018):

“Kentteki İlköğretim Okulunda kaynaştırma öğrencisi olan Ö.G, pilot olmak istediğini ve hiç uçağa binmediğini belirterek, bu talebini öğretmenine ilettili... Erzincan’da, pilot olmak isteyen ve hiç uçağa binmeyen ilköğretim öğrencisinin uçağa binme hayali, Valilik, Havalimanı Müdürlüğü ve THY yetkililerinin katkılarıyla gerçekleştirildi.”

3.2.4. Kaynaştırma/bütünleştirme ile ilgili olumsuz olay ve durumlar

Bu temada görüşler temasında yer alan olumsuz görüşlerden farklı olarak durumları ifade eden 28 haber ele alınmıştır. Bu bağlamda haberlerdeki olumsuz olay ve durumlar; kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına devam eden özel gereksinimli öğrencilerin cinsel ve fiziksel istismarına, kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarına kabul konusunda yaşanan sorunlara, tersine kaynaştırma uygulamaları yapan okulların kapanmasına yöneliktir. Örneğin; “Eskişehir’de ortaokulda okuyan kaynaştırma öğrencisi sınıfta uyuduğu gerekçesiyle koridora çıkarılan öğretmeni tarafından dövülmesi güvenlik kameralarına yansdı.” (H-10, 09.01.2020) fiziksel istismara yönelik bir olumsuz olaya işaret etmiştir.

Başka bir istismar haberi ise “Lise düzeyinde kaynaştırma eğitimine tabi olan engelli öğrencinin istismara uğradığının okul yönetimince fark edilmesiyle sağlık kurumlarına bildirimde bulunulmuştur.” (M-93, 01.05.2016) şeklinde bir içerikle bu temada yer almıştır. Tersine kaynaştırma uygulamalarını yapan okulların kapanmasına ise; “Rize’nin bir köyünde 4 yıl önce yaptırılan modern işitme engelliler okulu ana sınıfı öğrencileri, 2017-2018 eğitim ve öğretim döneminde kayıt yaptıramayacak.” (M-56, 27.08.2017) örneği verilebilir.

3.2.5. Kaynaştırma/bütünleştirme projeleri

66 adet ile en çok haberin yer aldığı proje temasında üç alt tema bulunmaktadır. Bunlar; proje tanıtımı, proje kapanışı ve proje faaliyeti ile ilgili haberlerdir. Bu temada farklı kurum ve kuruluşların kaynaştırma/bütünleştirme kapsamında yürüttükleri projelerle ilgili haberler ele alınmıştır. Alt temalarda ise proje tanıtımını içeren 32 haberin, proje faaliyetlerinden bahsedilen 30 haberin, proje kapanışını konu alan ise dört haberin olduğu görülmüştür. Analiz sonucunda proje teması altında en çok proje tanıtımı haberlerinin yapıldığı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda örneğin proje tanıtımıyla ilgili olarak odak gazetelerden birinde aşağıdaki haber içeriğine ulaşılmıştır (M-44, 1.12.2017):

“Kozan ilçesinde İsmet İnönü Ortaokulunun hazırladığı ve Türkiye Ulusal Ajansı tarafından kabul edilen “Ben de Varım Projesi” tanıtıldı. İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü, düzenlenen tanıtım toplantısında, projenin kaynaştırma öğrencilerine yönelik olduğunu söyledi. Proje kapsamında 8 öğretmenin, İtalya ve Çek Cumhuriyeti’nde eğitim göreceğini ifade eden yetkili, çalışmada emeği geçenlere teşekkür etti.”

Proje kapanışı alt temasında “Best Buddies Projesi Kapanış Töreni Düzenlendi” (M-52, 8.10.2017), “Tübitak Destekli Projenin Kapanış Toplantısı” (M-53, 5.10.2017), “Yağlıdere’de Kaynaştırma Eğitimi Projesi Tamamlandı” (M-82, 18.1.2017) ve “Ekim Zamanı” (H-60, 29.10.2017) manşetleriyle haberler yer almıştır. Tanıtımı ve kapanışı yapılan proje haberlerinin yanı sıra bir proje kapsamında gerçekleştirilen seminer, eğitim, etkinlik, uygulama gibi faaliyetlere ilişkin aşağıdaki haber metnine ulaşılmıştır (S-50, 22.03.2016):

“Milli Eğitim Vakfı Gökkuşuğu Anaokulu ile Ankara Süs Tavukları Kümes ve Bahçe Hayvanları Yetiştiricileri Derneği iş birliğinde yürütülen “Kanatlı Öğretmenler Projesi” kapsamında, süs tavuğu yumurtalarının 21 gün boyunca gelişimi, kaynaştırma sınıflarındaki çocukların gözlemine sunuluyor.”

Araştırma kapsamında ele alınan haberlerdeki projelerin koordinasyonu birden fazla kurum, kuruluş veya kişi tarafından gerçekleştirildiği gibi tek bir kurum, kuruluş veya kişi tarafından da yürütülmüştür. Analizler sonucunda proje koordinatörlerinin genel hatlarıyla Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASPB), İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri (MEM), kaymakamlıklar, belediyeler, STK’lar, üniversiteler, okullar ve uzmanlar gibi paydaşlar olduğu ortaya çıkmıştır.

3.2.6. Kaynaştırma/bütünleştirme ile ilgili yapılan akademik faaliyetler ve etkinlikler

Analiz sonucunda öğretmenlere ve ailelere herhangi bir proje kapsamında olmayan kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yönelik eğitim, seminer, bilgilendirme toplantısı, özel gereksinimli öğrencilere yönelik etkinliklerin düzenlenmesi gibi uygulamaları ele alan haberlere rastlanmıştır. Bu temada 57 haber içeriği yer almıştır. Örneğin kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yönelik “Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin öğrenimlerini akranlarıyla aynı sınıfta sürdürme esasına dayanan

kaynaştırma eğitimleri cuma günü İstanbul'da geniş katılımlı bir akademik sempozyumla ele alınacak.” (S-42, 24.05.2017) içerikli haberde bir eğitim gözler önüne serilmiştir. Bilgi aktarımını içeren uygulamaların yanı sıra kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarındaki eğitim öğretim sürecine yönelik örnek etkinliklere, faaliyetlere, yeni mobil uygulamalara da yer veren farklı bir haber içeriğine de rastlanmıştır: (H-61, 27.10.2017):

“Otsimo uygulamasındaki uzman kişiler tarafından hazırlanmış içerik ve eğitsel oyunlara, akıllı telefon ya da tabletler üzerinden kolaylıkla ulaşılabilir. Otsimo ise otizmli çocukların eğitimlerine ücretsiz destek olarak, engelsiz yaşıtlarıyla birlikte eğitim alabilecekleri kaynaştırma okullarına devam etmelerini amaçlıyor.”

Bu haberlerdeki uygulamaların içerikleri; destek eğitim odasının açılması, tersine kaynaştırma uygulamasının yapılması, görme yetersizliği olan bireyler için okuma yazma cihazının kullanılması, engelsiz lisenin açılması, öğretmen akademisinin kurulması, etkinlik kitaplarının ve kılavuz kitapların yazılması, sınıf içinde eğitsel uyarlamaların yapılması şeklinde özetlenebilir. Bu uygulamalara pandemi sürecinde, özel program hazırlanması, mobil uygulamaların geliştirilmesi, uzaktan özel yayınların yapılması gibi uygulamalar da eşlik etmiştir. Bu konuda Millî Eğitim Bakanı'nın; *“İlkokul ve ortaokul düzeyindeki kaynaştırma öğrencilerine yönelik Türkçe, matematik ve hayat bilgisi derslerine ait 30 ders anlatım videosu hazırladık.”* (H-4, 13.04.2020) şeklinde bahsettiği uygulama basında yerini almıştır.

3.2.7. Kaynaştırma/bütünleştirmeye ilişkin resmî istatistikî rakamlar

Gerçekleştirilen analiz sonucunda 32 haberde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarında yer alan öğrencilere ilişkin ulusal ve yerel boyutta resmî istatistikî rakamlar verilmiştir. Haberlerde resmî sayıları veren tarafın genellikle MEB, İl ve İlçe MEM, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM), STK mensupları ve milletvekili olduğu görülmüştür. 2016 yılında ulusal boyutta genel eğitim içerisinde 202 bin civarında kaynaştırma öğrencisi olduğu belirtilmiştir (M-97, 10.05.2016). 2017 yılında dönemin Millî Eğitim Bakanı'nın açıklamalarını içeren bir haberde 2016-2017 eğitim öğretim yılı 2 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla Türkiye genelinde ana sınıfı, ilkokul, ortaokul ve lisede tam zamanlı kaynaştırma eğitimi alan 219.728 öğrenci olduğu yer almıştır (M-60, 31.05.2017). Aynı kaynak tarafından aralık ayında aktarılan başka bir haberde kaynaştırma/bütünleştirme eğitimi alan özel gereksinimli öğrenci sayısı, 232 binden fazla olarak ifade edilmiştir (H-55, 06.12.2017). Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) verilerinden bahsedilen bir haberde ise, 2017-2018 öğretim yılında 257.819 öğrencinin tam zamanlı kaynaştırma eğitimi aldığı görülmüştür (H-29, 20.11.2018). MEB, 2018-2019 eğitim öğretim yılında tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla 284.224 öğrencinin akranlarıyla aynı okulda öğrenim gördüğünü açıklamıştır (H-16, 18.11.2019). Başka bir haberde sayılar detaylandırılmış ve yarı zamanlı kaynaştırma hizmetinin sunulduğu özel eğitim sınıflarında 65.399 öğrenciye eğitim verildiği; tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim yapılan okullarda özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için açılan 12.807 destek eğitim odası bulunduğu; 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında destek eğitim odalarında 44.206 öğrenciye 73.027 öğretmen ile destek eğitim hizmeti verildiği aktarılmıştır (M-1, 18.11.2019). 2020 yılında yapılan haberde özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için açılan destek eğitim odalarının yeni oluşturulan standartlara göre dönüştürülmeye çalışıldığı ve 2019 yılının sonunda 81 ilde 200 adet olan yeni destek eğitim odası sayısının, 2020 yılı başında 400'e çıkarıldığı açıklanmıştır (H-8, 23.01.2020).

Yetersizlik türü özelinde bakıldığında ise 2016 yılındaki haber içeriklerinden birinde 2015 yılında otizmli kaynaştırma öğrencisi sayısının 2.496 olduğu ifade edilmiştir (H-102, 01.04.2016). 2017 yılındaki bir haberde yetersizlik türüne göre kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim alan öğrenci sayıları (H-56, 02.12.2017) şu şekildedir:

- Eğitilebilir hafif düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği: 83 bin 279
- Görme yetersizliği: 2 bin 510
- İşitme yetersizliği: 10 bin 164
- Serabral palsili: 411
- Sosyal duygusal uyum güçlüğü: 28 bin 501
- Dil ve konuşma güçlüğü: 12 bin 36

- Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu: 45 bin 977
- Toplam kaynaştırma öğrencisi: 219 bin 728 olarak verilmiştir.

2018 yılında eğitimine kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları yoluyla devam eden görme yetersizliği bulunan öğrenci sayısının 2.722'ye yükseldiği bir haberde görülmüştür (M-28, 28.02.2018).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Özel gereksinimli öğrencilere yönelik kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin haber içeriklerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın tartışma kısmı önce çeşitli değişkenlere göre, devamında ise haber içeriklerinde ortaya çıkan bulgular doğrultusunda tartışılmıştır. Araştırmanın sonunda elde edilen bulguların ilk kısmı; haberlerin yapıldığı aylar, haberlerin ulusal veya yerel olarak yayımlanma durumu ve yerel haberlerin illere göre dağılımı üzerine yapılandırılmıştır. Bulgularda görülebileceği gibi haberlerin aylara göre dağılımına bakıldığında en çok haberin aralık, kasım, mayıs ve nisan ayında yapıldığı bulunmuştur. Bu sonucun nedeni sorgulandığında, ilgili aylarda özel gereksinimli bireylere yönelik özel gün ve haftalara ilişkin etkinliklerin düzenlenmiş olduğu görülmüştür (örneğin, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü). Benzer şekilde Sönmez vd.nin (2013) televizyon kanallarında engellilerle ilgili yayınları inceledikleri çalışmanın sonuçları, yayınların daha çok Dünya Engelliler Haftası'nın gerçekleştiği mayıs ayında ve Dünya Engelliler Günü'nün gerçekleştiği aralık ayında yapıldığını göstermektedir. Dolayısıyla özel gereksinimli bireylere yönelik özel zamanlarda basın daha fazla haber yaptığı sonucuna ulaştırılmıştır. Ayrıca bu aylarda farkındalık amaçlı etkinliklerin daha çok gerçekleştiği ve bunların basına yansıtıldığı çıkarımı yapılabilir. 2020 yılında haber sayılarının azalması ise dünyada yaşanan pandemi sürecinin ülkemizde mart ayında ortaya çıkmasıyla birlikte yüz yüze eğitimin devam etmemesinden dolayı kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının basının odağında olmaması ile açıklanabilir.

Gerçekleştirilen analiz sonucunda haberlerin yaklaşık %81'inin yerel, kalan %19'unun ise ulusal haberlerde yer aldığı ortaya çıkmıştır. İnternet gazetelerinde gündem başlığı altında ulusal boyutta haberlerin yer aldığı, ancak yerel haberlerin, il haberleri (Örn, Eskişehir haberleri vb.) altında verildiği görülmektedir. Bu durum yerel haberin yayımlandığı ilde yaşayan insanların, çoğunlukla o başlık altındaki haberin kitesini oluşturduklarını akla getirebilir. Daha açık bir anlatımla örneğin Eskişehir'de yaşayan bir kişi internet gazetelerine bakarken yaşadığı ildeki haberlerle ve ulusal haberlerle ilgilenebilir. Ancak bir başka ilde yer alan kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarıyla ilgili haberleri takip edemeyebilir. Doğal olarak hakkındaki yerel haberlerin bu kadar yoğun olduğu kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının kitlelere ulaşabilirliği konusunda sınırlılıkların olduğu sonucuna ulaşılabilir. Oysa basın ve yayın organlarının özel gereksinimli bireylerin daha nitelikli hizmetlere ulaşabilmeleri için etki ve baskı araçlarından birisi olduğu sıklıkla vurgulanmaktadır (Ellis, 2009; Soroko, 2002). Bu noktada sorulması gereken sorunun; *"Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları bağlamında basın organları gerçek işlevlerini yerine getiriyorlar mı?"* olabileceği düşünülmektedir. Nitekim Shoemaker ve Reese (2014) basın ve yayın organlarının görevlerini; insanların algılarına etki etmenin, onları yönlendirmenin ve değiştirmenin yanı sıra gerçekliğin ne olduğunu insanların öğrenmesinde ve bilgi edinmesinde son derece önemli olduğu şeklinde sıralamaktadır.

İncelenen haberlerin içerikleri açısından bakıldığında ortaya çıkan ilk tema başarı öyküleri ile ilgili olmuştur. Bu öykülere ilişkin bulgulara bakıldığında basında, başarı öykülerinin yansıdığı haberlerdeki yetersizlik grupları dokuz otizm, yedi Down sendromu, altı görme yetersizliği, iki fiziksel yetersizlik, iki serebral palsi ve birer tanede Asperger sendromu, zihin, çoklu yetersizlik şeklinde ortaya çıkmıştır. İşitme yetersizliği ile dil ve konuşma güçlüğü olan bireylerin başarı öyküsünü içeren bir habere rastlanmamıştır. Bu bulgu sonucunda ülkemizdeki yetersizlik türünün görülme sıklığı bir etken olarak düşünülebilir. Ulusal Engelli Veri Sistemindeki yetersizlik türlerine göre dağılıma bakıldığında işitme

yetersizliği (230.806) ile dil ve konuşma bozukluğuna (42.917) sahip birey sayısının; görme yetersizliği (281.604), zihin yetersizliği (507.377), fiziksel yetersizliği (389.627) olan birey sayısına göre daha düşük bir oranda olduğu görülmektedir (Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2020). Otizm spektrum bozukluğuna sahip birey sayısının da yaklaşık 550.000 olduğu belirtilmektedir (Bayrakçı, Kahraman & Dinçer, 2019); yine bu sayının işitme yetersizliği ile dil ve konuşma bozukluğu olan birey sayısından fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Ancak Down sendromuna bakıldığında Türkiye’de 100.000 civarında Down sendromlu birey olduğu tahmin edilmekte (Ulusal Down Sendromu Derneği, 2015); bu durum da görülme sıklığının, başarı öyküsünün basına yansımada bir etken olduğu düşüncesiyle çelişebilmektedir. Bu çelişki; Down sendromlu bireylerin görülme sıklığından ziyade fiziksel özelliklerinin ayırt ediciliğinden, sosyal ve sempatik özellikler sergilemelerinden kaynaklı görünürlüklerinin ve ilginin arttığına, dolayısıyla başarı öykülerine konu olduklarına işaret edebilir. Ayrıca otizm spektrum bozukluğuna sahip bir bireyin başarı öyküsünün televizyon kanalındaki bir diziyeye konu olmasının da bu yetersizlik grubunun ilgi çekiciliğini ve basına yansımaya sıklığını arttırdığını düşündürebilir. Sonuç olarak yetersizlik türlerine göre başarı öykülerine bakıldığında görülme sıklığının fazla olmasının, dizilere konu olmanın ve belirgin fiziksel özelliklerin olmasının bu öykülerin haberlere yansımada etken olduğu çıkarımı yapılabilir.

Alanyazında sıklıkla kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarında birtakım sorunlar yaşandığı vurgulanmaktadır (Lindsay vd., 2014; Norwich, 2013). Yaşanan sorunları mümkün olduğunca aza indirmek, niteliği artırmak için de birtakım çalışmaların, faaliyetlerin, etkinliklerin, bilgilendirmelerin, eğitimlerin yapılmasına gereksinim duyulabilir (Florian, 2008; Gül & Vuran, 2015; Zigmond, Kloo, & Volonino, 2009). Bu gereksinim doğrultusunda araştırmaya dâhil edilen haber içeriklerinde kaynaştırma/bütünleştirmeye yönelik akademik faaliyet ve etkinlikler ile projelerde haber sayısının en çok olması uygulamaların yaygınlaşması konusunda umut vaat edici olarak nitelendirilebilir. Bu bağlamda niteliği artırmak için uygulamalı araştırmalar yapılarak kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarında yaşanan sorunların çözümüne yönelik kılavuzlar ortaya konmasının çok önemli olduğu sonucuna varılabilir. Tabii ki bu tür çalışmaların ulusal haber ve basın organları aracılığı ile duyurulması gerektiğinin ayrıca vurgulanması gerekmektedir.

Haber içeriklerine ilişkin bulguların devamı incelendiğinde kamu kurumlarının kaynaştırma/bütünleştirmeye ilişkin herhangi bir olumsuz görüş belirtmediği ve en çok olumlu görüş belirten grup olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte resmî istatistikleri ve geleceğe yönelik planlanan faaliyetleri en çok aktaran kişilerin de kamu kuruluşlarındaki üst düzey görevliler olduğu ortaya çıkmıştır. Kamu kurumlarındaki üst düzey görevlilerin (bakanlar, milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarının müdürleri, yardımcılar vb.); yönetmelik, genelge gibi uygulamaların dayanağını oluşturan belgeleri yürürlüğe koymaları ve uygulamalardan sorumlu olmalarının yanı sıra katıldıkları toplantıların haber değeri taşıması da basında yoğun yer tutmalarına sebep olarak gösterilebilir. Daha açık bir anlatımla kamu kurumlarının zaten kendilerinin sorumlu olduğu düzenlemeleri olumlu yönde ön plana çıkardığı görülmüştür. Kamu görevlilerinin olumlu görüşlerinin aksine ailelerin ve uzmanların daha çok olumsuz görüş belirten haber kaynakları olduğu ortaya çıkmıştır. Elde edilen bu bulgular, eğitsel politikalar ve uygulamalar arasında uyumsuzluklar olabileceğini ve uygulamada birtakım sorunlar yaşandığını düşündürmüştür. Bu bağlamda kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin politikaların geliştirilmesi ve düzenlenmesi sürecine alandaki uzmanların, uygulamada bizzat yer almış kişilerin ve özellikle ailelerin de katılmasına ilişkin önerilerin (Beveridge, 2013) dikkate alınması gerektiği söylenebilir. Tüm bu sonuçlar bir arada düşünüldüğünde ilgili tüm paydaşların yer almadığı düzenlemelerde birtakım olumsuzlukların yaşanabileceği, bu tür düzenlemelerde mutlaka tüm paydaşların katılımının sağlanması ve haberlerde de bu durumun ön plana çıkarılması gerektiği ileri sürülebilir.

Elde edilen bulgularda işitme yetersizliğine sahip öğrenci velilerinin işitme engelliler okullarının kapanmasına ilişkin tepki gösterdikleri, kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının işitme yetersizliği olan çocuklara uygun olmadığına ilişkin görüş bildirdikleri ve seslerini duyurmak için çeşitli imza kampanyaları başlattıkları bulunmuştur. Bu bağlamda bakıldığında Millî Eğitim Bakanlığı 2007-2008 istatistiklerinde 48 işitme engelliler ilköğretim okulu, 15 işitme engelliler meslek lisesi olduğu

belirtilmektedir. 2017-2018 yılında işitme engelliler okulu sayının ilkokul için 35, ortaokul için 35, meslek lisesi için ise 20 olduğu vurgulanmaktadır (Millî Eğitim İstatistikleri, 2017-2018). 2007-2008 yılında ilkokul ve ortaokulun birlikte değerlendirildiği 48 sayısının 2017-2018 yılında 35 düştüğü görülmektedir. Bu düşüş işitme engelliler okullarının kapanmasının da bir göstergesi olarak karşımıza çıkabilir. Oysa işitmeye yardımcı teknolojilerin gelişmesi, yeni doğan taramasıyla birlikte erken teşhis ve erken cihazlandırmanın yapılması ve erken eğitime başlanması gibi faktörlerin işitme yetersizliği olan çocukların dil gelişimini etkilediği (Turan, 2018) ifade edilmektedir. Böylece işitme yetersizliği olan çocukların akranlarıyla birlikte eğitim alarak dil gelişiminin yanı sıra akademik ve sosyal beceri gibi alanlarda kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarından yarar sağladığından söz edilmektedir (Berndsen & Luckner, 2012; McCain & Antia, 2005; Sucuoğlu & Özokçu, 2005). Bu durumun da işitme yetersizliği olan öğrencilerin kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına daha çok yönelmelerine ve işitme engelliler okullarındaki öğrenci sayısının azalmasına sebep olduğu söylenebilir.

Ülkemizde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarındaki özel gereksinimli bireylere ilişkin resmî istatistiki rakamlar MEB Strateji Geliştirme Başkanlığından elde edilmektedir. Ancak burada kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına devam eden özel gereksinimli öğrencilerin sayısı gibi genel istatistiki rakamlar verilmekte, yetersizlik türüne göre kaynaştırma/bütünleştirmede bulunan öğrenci sayısına ilişkin rakamlar belirtilmemektedir (Çakıroğlu & Melekoğlu, 2014). Bu araştırmada MEB, İl ve İlçe MEM, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM), STK mensupları gibi kaynakların gazetelerde yetersizlik türüne göre kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarında eğitim alan özel gereksinimli bireylere ilişkin (örneğin, kaynaştırma/bütünleştirme ortamındaki görme, işitme, zihin vb. yetersizliği olan öğrenci sayısı) resmî istatistiki rakamları paylaştıkları ortaya çıkmaktadır. Raporlarda bu rakamlar yer almazken bazı yetersizlik gruplarına ilişkin hem ulusal hem yerel boyutta sayılar verilmesi araştırmalarda evrenin bilinmesi ve sürecin gelişiminin takip edilmesi açısından önemli görülebilir.

Sonuç olarak özel gereksinimli öğrencilere yönelik kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin basında yer alan haber içeriklerinin incelenmesinin amaçlandığı bu araştırmada ulusal ve yerel boyutta konunun sıklıkla ele alınmış olduğu görülebilir. Uluslararası boyutta da özel gereksinimli bireylere yönelik kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkin haberler basında çok yer alsa da bilimsel yöntemlerle bu haberlerin incelenmesi sınırlı sayıda olmuştur. Ancak araştırmaların odakları kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları olmasa da “engelliliğin” basındaki temsili ile ilgili çalışmaların bulgularında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yönelik bazı izler göze çarpmıştır. Örneğin; araştırmalarda kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının yaygınlaşmasında öncü fikir akımları olan “eşitlik” (Titchkosky, 2005), “bağımsız yaşam”, “kaynaştırma/bütünleştirme” (Devotta vd., 2013), “erişilebilirlik” (Haller vd., 2012) gibi temalar ortaya çıkmıştır.

Gerçekleştirilen bu araştırma kapsamında ortaya çıkan bulgular kendi içinde değerlendirildiğinde haberlerin daha çok engellilere yönelik özel gün ve aylarda ön plana çıktığı anlaşılmıştır. Diğer yandan konu ile ilgili haberlerin büyük oranda yerel düzeyde kaldığı sonucuna varılmıştır. Bu durum özel gereksinimli öğrenciler bağlamında kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına basının yeterince odaklanmamış olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Haber içerikleri incelendiğinde ise başarı öykülerinin daha çok öne çıkmış olduğu, ayrıca projeler ile akademik faaliyetlerin ve etkinliklerin de haber konusu olduğu görülmüştür. Olumsuz görüşlerden bahseden haber içerikleriyle birlikte son olarak resmî istatistikleri konu alan sonuçlar elde edilmiştir. Geline bu noktada tartışmada yeri geldiğinde bahsedilen basının özellikle özel gereksinimli öğrenciler ve kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları konusunda çok da etkili olmadığı sonucundan bahsedilebilir. Bu sonuçla birlikte pandemi sürecinin olumsuz etkilerinin de basının önceliklerini değiştirdiği, kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının arka planda kaldığı da ayrıca sorgulanması gereken bir diğer noktadır. Salgının devam ettiği, yüz yüze eğitimin bir süre daha devam etmeyeceği düşünüldüğünde akılda kalan sorular şunlardır: “Uzaktan eğitim sürecinde

kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının ne şekilde devam ettiğinden basın hiç söz ediyor mu?”, “Bu tür uygulamalar ile ilgili nereden haber veya bilgi alacağız?” Bu noktada maalesef basın organları tarafından bu soruların cevaplarının haber değeri konusunda geri planda kaldığı söylenebilir.

Akılda kalan sorularla birlikte bulgular bağlamında bakıldığında öncelikle konu ile ilgili mevcut resmî istatistikler sorgulanırken basında yer alan haberlerde tutarsız rakamların karmaşık hâlde olan uygulamaları daha da karmaşık hâlde getirdiği söylenebilir. O hâlde öncelikle sorumlu resmî kurumların ulaşılabilir somut istatistik çalışmalarını düzenli olarak yayımlamaları gerektiği söylenebilir. Haberler incelendiğinde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları ile ilgili araştırmalar ve projelerin daha çok bireysel çabalarla gerçekleştirilmiş olduğu görülebilir. Öncelikle bu tür çalışmaların merkezi bir koordinasyon ve planlamadan geçmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Ayrıca basın ve yayın organları ile daha sıkı bir iş birliği yapılarak sadece proje başlangıcı veya sonu değil, sürecin ve olası olumlu etkilerinin sıklıkla haber yapılması önerilebilir. Haberler tekrar incelendiğinde büyük oranın yerel boyutta yayımlanmış olduğu görülebilir. Basın yayın organlarıyla bu tür haberlerin ulusal düzeyde ele alınmasına yönelik iş birliği yapılması bir diğer önemli öneri olarak düşünülmektedir.

Basında yer alan haberlerde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları ile ilgili içeriklere odaklanan bu çalışmanın bulgularına dayalı olarak daha fazla gazete veya basın yayın organının ele alınması gerektiği söylenebilir. Yazılı basınla birlikte sosyal medyadan da konu ile ilgili olarak yararlanılması önerilebilir. Basın yayın organlarının mensuplarının da çalışmalara dâhil edilip bilgilendirilmeleri gerektiği söylenebilir. Son olarak konunun il ve bölge bazında derinlemesine incelenebilmesi adına yerel yayınların incelenmesi de önerilebilir. Bununla birlikte farklı anahtar kelimelerle özel eğitim okulları, evde eğitim gibi konular da araştırma konusu olarak belirlenebilir.

Kaynakça/Reference

- Ainscow, M. (2005). Developing inclusive education systems: What are the levers for change? *Journal of Educational Change*, 6(2), 109-124.
- Andrews, L. (2002). Preparing general education pre-service teachers for inclusion: Web enhanced case-based instruction. *Journal of Special Education Technology*, 17(3), 27-35. <https://doi.org/10.1177/016264340201700302>
- Armstrong, A. C., Armstrong, D., & Spandagou, I. (2009). *Inclusive education: International policy & practice*. Sage.
- Babaoğlu, C. (2018). Türkiye’de anakentlerde engellilere yönelik hizmetler ve sorun alanları. *Tesam Akademi Dergisi*, 5(1), 77-108
- Bailey, K. (2008). *Methods of social research*. (4. Ed.). The Free Press.
- Bayrakçı, E., Kahraman, S., & Dinçer, S. (2019). Türkiye’de otizmli bireylere yönelik eğitim politikalarında üniversiteler ve yerel yönetimler işbirliği: Sobe örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 329-347.
- Berndsen, M., & Luckner, J. (2012). Supporting students who are deaf or hard of hearing in general education classrooms: A Washington state case study. *Communication Disorders Quarterly*, 33(2), 111-118. DOI: 10.1177/1525740110384398
- Beveridge, S. (2013). *Children, families and schools: Developing partnerships for inclusive education*. Routledge.
- Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. (2007). *Research for education: An introduction to theories and methods*. Pearson.
- Briant, E., Watson, N., & Philo, G. (2011). *Bad news for disabled people: How the newspapers are reporting disability*. Project Report. Strathclyde Centre for Disability Research and Glasgow Media Unit, University of Glasgow, Glasgow, UK.
- Broderick, A., Mehta-Parekh, H., & Reid, D. K. (2005). Differentiating instruction for disabled students in inclusive classrooms. *Theory into practice*, 44(3), 194-202. DOI: 10.1207/s15430421tip4403_3
- Bulut, S., & Karaman, H. B. (2018). Engelli bireylerin cinsel, fiziksel ve duygusal istismarı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 19(2), 277-301. DOI: 10.21565/ozelegitimdergisi.382961
- Burns, S., & Haller, B. (2015). The politics of representing disability: Exploring news coverage of the Americans with Disabilities Act and the National Disability Insurance Scheme. *Asia Pacific Media Educator*, 25(2), 262-277. DOI: 10.1177/1326365X15604938
- Çakıroğlu, O., & Melekoğlu, M. A. (2014). Statistical trends and developments within inclusive education in Turkey. *International Journal of Inclusive Education*, 18(8), 798-808. DOI: 10.1080/13603116.2013.836573
- Çelik, Ö., & İpçi, K. (2020). Zihinsel yetersizliği olan bireylere yönelik cinsel istismar: Ulusal haber ajanslarına yansıyan olgular üzerinden bir inceleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 737-753. doi: 10.14689/issn.2148-624.1.8c.2s.14m
- De Boer, A., Pijl, S. J., & Minnaert, A. (2010). Attitudes of parents towards inclusive education: A review of the literature. *European Journal of Special Needs Education*, 25(2), 165-181. DOI: 10.1080/08856251003658694
- De Boer, A., Pijl, S. J., & Minnaert, A. (2011). Regular primary schoolteachers’ attitudes towards inclusive education: A review of the literature. *International Journal of Inclusive Education*, 15(3), 331-353. DOI: 10.1080/13603110903030089
- Demirtaş, Z. (2019). Uluslararası antlaşmalar çerçevesinde engellilerin eğitim hakkı. *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi*, (2), 39-59. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tihk/issue/48797/621058>.

- Devotta, K., Wilton, R., & Yiannakoulis, N. (2013). Representations of disability in the Canadian news media: a decade of change?. *Disability and Rehabilitation*, 35(22), 1859-1868. DOI: 10.3109/09638288.2012.760658
- Doğrucan, A., & Yıldırım, Z. (2011). Yazılı basında çocuk istismarı haberlerinin incelenmesi:(Cumhuriyet, Hürriyet, Posta, Sabah, Yeni Şafak ve Zaman gazeteleri örneğinde). *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 176-194.
- Dorries, B., & Haller, B. (2001). The news of inclusive education: A narrative analysis. *Disability & Society*, 16(6), 871-891. DOI: 10.1080/09687590120084001
- Eleweke, C. J., & Rodda, M. (2002). The challenge of enhancing inclusive education in developing countries. *International Journal of Inclusive Education*, 6(2), 113-126. DOI: 10.1080/13603110110067190
- Ellis, K. (2008). Beyond the Aww Factor: Human interest Profiles of Paralympians and the media navigation of physical difference and social stigma. *Asia Pacific Media Educator*, (19), 23-35.
- Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2020). *Engelli ve yaşlı istatistik bülteni 2020 Mart*. T.C. Aile, Çalışma v Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetler Genel Müdürlüğü.
- Ferguson, D. L. (2008). International trends in inclusive education: The continuing challenge to teach each one and everyone. *European Journal of Special Needs Education*, 23(2), 109-120. <https://doi.org/10.1080/08856250801946236>
- Florian, L. (2008). Inclusion: special or inclusive education: future trends. *British Journal of Special Education*, 35(4), 202-208.
- Gül, S. O., & Vuran, S. (2015). Normal sınıflara devam eden özel gereksinimli öğrencilerin kaynaştırma uygulamasına ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları sorunlar. *Eğitim ve Bilim*, 40(180), 169-195. DOI: 10.15390/EB.2015.4205
- Gürgür, H. (2019). Kapsayıcı eğitim ve felsefi temelleri. H. Gürgür & S. Rakap (Eds.), *Kapsayıcı eğitim: Özel eğitimde bütünleştirme içinde* (ss. 2-17). Pegem Akademi.
- Haller, B. (2000). How the news frames disability: Print media coverage of the Americans with Disabilities Act. In B. M. Altman & S. N. Barnartt (Eds.), *Expanding the scope of social science research on disability* (pp. 55-83). Emerald Group Publishing Limited.
- Haller, B., Dorries, B., & Rahn, J. (2006). Media labeling versus the US disability community identity: a study of shifting cultural language. *Disability & Society*, 21(1), 61-75. DOI: 10.1080/09687590500375416
- Haller, B., Dinca-Panaitescu, M., Rioux, M., Laing, A., Vostermans J., & Hearn, P. (2012). The place of news media analysis within Canadian disability studies. *Canadian Journal of Disability Studies*, 1(2), 43-74.
- Heward, W. L. (2009). *Exceptional children: An introduction to special education*. Pearson College Div.
- Hornby, G. (2015). Inclusive special education: Development of a new theory for the education of children with special educational needs and disabilities. *British Journal of Special Education*, 42(3), 234-255.
- Hurley, J. J., & Horn, E. M. (2010). Family and professional priorities for inclusive early childhood settings. *Journal of Early Intervention*, 32(5), 335-350.
- Işık, M. (2001). Basının kamuoyu oluşturma fonksiyonu: bir örnek olay olarak 24 Aralık 1995 genel seçimleri sonrasındaki ANAP-RP koalisyon görüşmelerine basının yaklaşımı. *Selçuk İletişim*, 2(1), 142-158.
- Kolotouchkina, O., Llorente-Barroso, C., García-Guardia, M. L., & Pavón, J. (2020). Disability, sport, and television: Media visibility and representation of Paralympic Games in news programs. *Sustainability*, 13(1), 256. <https://doi.org/10.3390/su13010256>
- Levent, F. (2013). *Günlük gazetelerde üstün yetenekli çocuklara yönelik haberlerin incelenmesi*. I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi, 14-15 Kasım 2013, İstanbul Bildiriler Kitabı, 321-334.
- Mastropieri, M. A., & Scruggs, T. E. (2004). *The inclusive classroom: Strategies for effective instruction*. Pearson.
- McCain, K. G., & Antia, S. D. (2005). Academic and social status of hearing, deaf, and hard of hearing students participating in a co-enrolled classroom. *Communication Disorders Quarterly*, 27(1), 20-32.

- Miles, S., & Singal, N. (2010). The Education for All and inclusive education debate: Conflict, contradiction or opportunity? *International Journal of Inclusive Education*, 14(1), 1-15. DOI: 10.1080/13603110802265125
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeli_gi_07072018.pdf Erişim tarihi: 14.06.2018.
- Mutepfa, M. M., Mpofu, E., & Chataika, T. (2007). Inclusive education in Zimbabwe: Policy, curriculum, practice, family, and teacher education issues. *Childhood Education*, 83(6), 342-346. DOI: 10.1080/00094056.2007.10522947
- Neuendorf, K. A., & Kumar, A. (2015). Content analysis. *The International Encyclopedia of Political Communication*, 1-10. <https://doi.org/10.1002/9781118541555.wbiepc065>
- Norwich, B. (2013). *Addressing tensions and dilemmas in inclusive education: Living with uncertainty*. Routledge.
- Phillips, S. D. (2012). Representations of disability in print news media in postsocialist Ukraine. *Disability & Society*, 27(4), 487-502. DOI: 10.1080/09687599.2012.662826
- Salend, S. J., & Garrick Duhaney, L. M. (1999). The impact of inclusion on students with and without disabilities and their educators. *Remedial and Special Education*, 20(2), 114-126.
- Salend, S. J. (2016). *Creating inclusive classroom* (8.th ed). Pearson Education.
- Scalf, G. T. (2014). *Learning-disabled students: A comparison of achievement scores of students receiving services in pull-out classrooms and inclusion classrooms* [Unpublished doctoral dissertation]. East Tennessee State University.
- Seyhan, B., & Akduman, G. (2015). Ulusal yasalar ve yönetmelikler ile uluslararası sözleşmeler açısından engelli çocukların eğitim hakkı. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 153-160.
- Shafi, S. (2018). Archetype of inclusive education: Approach, scope and content. *INSIGHT Journal of Applied Research in Education*, 23(1), 269-276.
- Shoemaker, P. J., & Reese, S. D. (2014). *Mediating the message in the 21st century: A media sociology perspective* (4th ed.). Routledge.
- Soroka, S. N. (2002). Issue attributes and agenda-setting by media, the public, and policymakers in Canada. *International Journal of Public Opinion Research*, 14(3), 264-285.
- Sönmez, Ö. F., Karatekin, K., & Merey, Z. (2013). Ulusal televizyon kanallarında engelli hakları. *Electronic Turkish Studies*, 8(8), 2073-2095.
- Srivastava, M., de Boer, A., & Pijl, S. J. (2015) Inclusive education in developing countries: A closer look at its implementation in the last 10 years. *Educational Review*, 67(2), 179-195. DOI: 10.1080/00131911.2013.847061
- Sucuoğlu, B., & Özokçu, O. (2005). Kaynaştırma öğrencilerinin sosyal becerilerinin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6(01), 41-65.
- Titchkosky, T. (2005). Disability in the news: A reconsideration of reading. *Disability & Society*, 20(6), 655-668. DOI: 10.1080/09687590500249082
- Turan, Z. (2018). Yenidoğan işitme tarama programlarının işitme kaybının tanı, cihazlanma ve eğitime başlama yaşına etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1156-1174.
- Ulusal Down Sendromu Derneği (2015). *Hoş geldin bebek: Down sendromu bilgi rehberi*. https://www.sabancivakfi.org/i/content/4820_2_Hos_Geldin_Bebek_Down_Sendromu_Bilgi_Rehberi.pdf
- United Nations Children's Fund (UNICEF). (2013). *The state of the world's children 2013: Children with disabilities*. UNICEF. Erişim tarihi: 22.11.2018. http://www.unicef.org/sowc2013/files/SWCR2013_ENG_Lo_res_24_Apr_2013.pdf
- Xu, Y., & Filler, J. (2008). Facilitating family involvement and support for inclusive education. *School Community Journal*, 18(2), 53-71.

Zigmond, N., Kloo, A., & Volonino, V. (2009). What, where, and how? Special education in the climate of full inclusion. *Exceptionality*, 17(4), 189-204. DOI: 10.1080/09362830903231986

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Although educational environments for students with special needs are separate special education schools, special education classes in public schools, and public schools (Gürgür, 2019; Mastropieri & Scruggs, 2004; Salend, 2016), receiving education in public schools has become more common in recent years. Based on concepts such as equality, discrimination, exclusion, injustice, prevention of discrimination, and the equal education rights for students with special needs with their peers are shown as the main reasons for inclusion practices to become widespread (Scalf, 2014; Shafi, 2018).

Another reason for the widespread use of inclusion practices is that visual and print media, which are pressure groups working with non-governmental organizations, play an important role in addition to the struggle of international organizations for equal education rights (Babaoğlu, 2018; Demirtaş, 2019; Eleweke & Rodda, 2002; Seyhan & Akduman, 2015). The power of media outlets to affect individuals in the society positively or negatively cannot be ignored (Broderick, Mehta-Parekh & Reid, 2005; Sönmez, Karatekin & Meray, 2013). These outlets are of great importance not only in notifying and informing the public but also in shaping public opinion (Haller, 2000). Media outlets can make the voices of students with special needs be heard (Haller, 2000; Haller etc., 2012) and they may have an impact on both the public and the state education institutions (Doğrucan & Yıldırım, 2011).

The aim of this study is to examine the news content on integration/inclusion practices for students with special needs in the Turkish media by seeking answers to the following questions:

1. What is the distribution of news on integration/inclusion practices in the media?
2. Who is the focus of the integration/inclusion news content in the media?
3. What are the opinions of the individuals with special education needs about the way they were covered by the media?
4. What kind of information is included in the news content mentioned about the integration/inclusion practices in the media?

2. METHOD

This study was designed as a case study and employed document analysis as the data collection technique (Bogdan & Biklen, 2007). The analysis process was conducted in 4 stages which were searching the press related to the integration/inclusion practices, determining the content based on the integration/inclusion criteria, conducting content analysis, and creating the themes. The process started with the keywords "mainstreaming education", "integration" and "inclusive" in the newspaper news, and continued with the word "inclusive" as a result of reaching very different news in the expressions of "integration" and "mainstreaming education". 678 news stories were found. The obtained news stories were eliminated according to the criteria of being between the specified dates, being about students with special needs in their content, being at the local and national level, and being related to opinions and thoughts or practices regarding integration/inclusion practices. During the content analysis, the authors came together and agreed on the themes and the number was thus reduced to 271 news pieces.

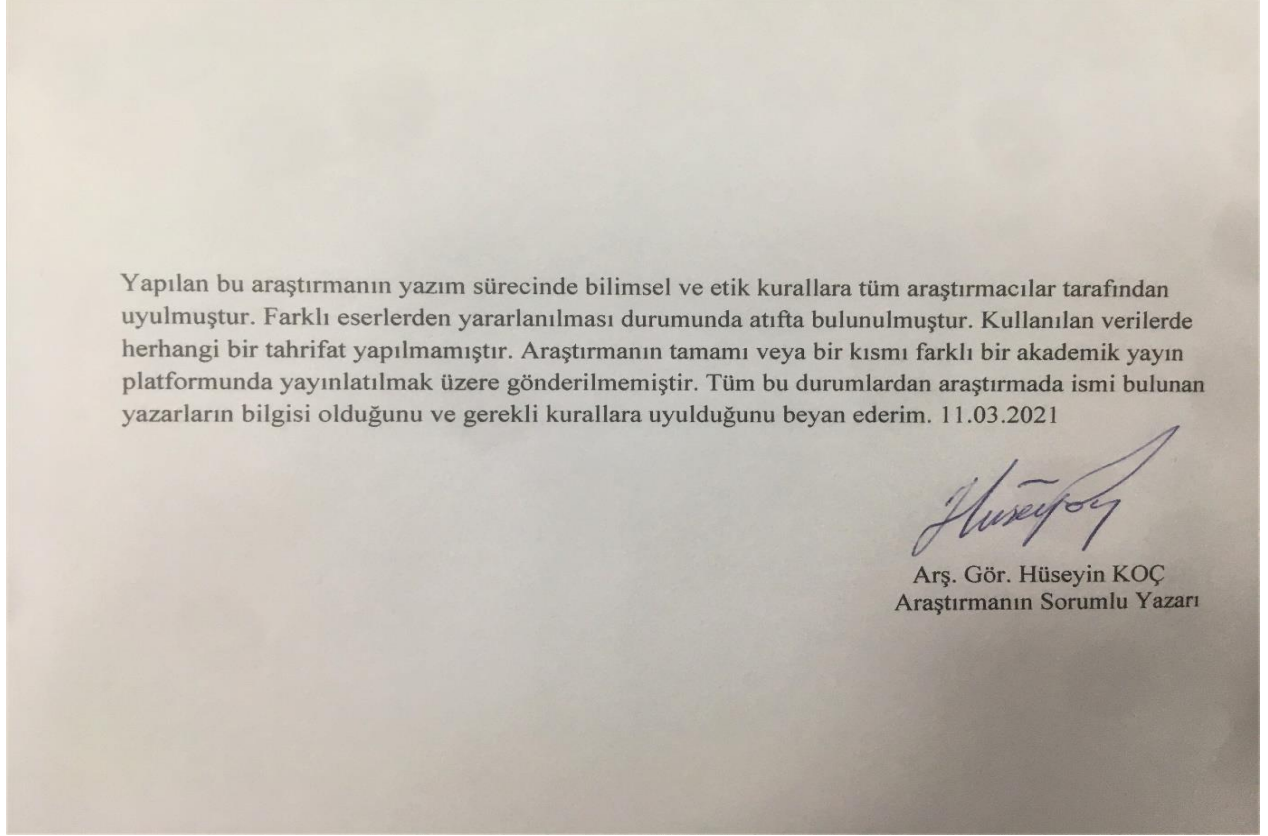
3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

Seven main themes emerged during the analysis. It was observed that the majority of the news stories were in December, November, May, and April. These dates coincide with special days such as the disability week and the international day of people with disabilities. The press covers more such news at these special

times. Also, awareness-oriented activities are more common in these months and they are reflected in the media, and that the majority of the news pieces were covered in the local news.

It was also found that schools for the hearing impaired are decreasing and closing every year. Another important issue is the numbers announced regarding the existing disability groups. Although the figures regarding the number of students with disabilities are not specified by official institutions (Çakıroğlu & Melekoğlu, 2014), these numbers are given in some meetings held by public officials. This suggests that there may be a communication problem between official institutions.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %40, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %35, 3. Yazarın araştırmaya katkı oranı %25'tür.

Yazar 1: Yöntemin belirlenmesi, verilerin toplanması, veri analizi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, raporlaştırma.

Yazar 2: Araştırmanın tasarlanması, verilerin toplanması, veri analizi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, makalenin dergiye gönderilme süreçleri.

Yazar 3: Danışmanlık, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları.